

Стратегія рішення проблем стійкого розвитку на інвестиційно-інноваційній основі

Сучасна світова економіка характеризується провідним значенням науково-технічного прогресу і дедалі вищою інтелектуалізацією виробництва, які й визначають конкурентоспроможність національних економік. Розвиток економіки на інвестиційно-інноваційній основі є одним із основних напрямів перетворення України в сучасну економічно розвинену державу. Стрімкий розвиток національної економіки буде визначатися рівнем інноваційної активності та її фінансового забезпечення.

Інвестиційно-інноваційний процес спрямований на створення нових ринків продуктів, технологій та послуг і реалізується в тісній взаємодії з макроекономічним середовищем. Сутністю інвестиційно-інноваційного процесу є гармонічне поєднання створення, впровадження і експлуатації нової техніки та технологій з інвестиційними механізмами, які забезпечують його реалізацію [3].

Загальна стратегія розвитку підприємства повинна включати в себе розроблення стратегії інвестиційного й інноваційного напрямків. Для реалізації стратегії одним з найголовніших завдань залишається формування портфеля інвестиційно-інноваційних проектів, вирішення якого можливо лише за рахунок розробки й уточнення методик і механізмів розрахунку показників ефективності взаємозалежних проектів інвестиційної та інноваційної діяльності, а також їх відповідність цілям розвитку. Таким чином, активізація інноваційної діяльності підприємств в умовах ринкової економіки пов'язана, насамперед, з пошуком джерел і форм інвестування, які мають забезпечити баланс між інноваційними витратами та фінансовими можливостями за рахунок створення цілісної системи її фінансового забезпечення, яка має ґрунтуватися на широкомасштабному залученні та максимально ефективному використанні фінансових ресурсів із різноманітними джерелами походження [4].

Сьогодні в умовах кризи фінансування інноваційної діяльності та низького рівня інвестиційної активності в інноваційному секторі економіки України однією із ключових проблем є розробка і реалізація стратегії розвитку на інвестиційно-інноваційній основі. Особливої актуальності на сьогоднішній день набувають

питання вдосконалення принципів, методів і підходів до інвестиційного забезпечення інноваційних процесів, раціоналізації механізму управління процесом залучення інвестицій в інновації, а також оцінки доцільності інвестування в інноваційні проекти на основі дослідження циклічної динаміки попиту на інновації.

Недосконалість ринку та законодавчої бази свідчать про наявність значних проблем управління, що виступають головними факторами гальмування інвестиційно-інноваційного розвитку вітчизняних підприємств [2].

Відповідно до законодавства інвестиції спрямовані на відтворення основних фондів і приріст матеріально-виробничих запасів, здійснюються у формі капіталовкладень. Інвестування - цілісний процес капіталовкладень, протягом якого відбувається послідовна зміна різних форм вартості та реалізується динамічний зв'язок між взаємозалежними елементами інвестиційної діяльності: ресурси – витрати - дохід. Інновації- це впровадження нових форм організації праці та управління, а також використання результатів інтелектуальної праці, технологічних розробок, спрямованих на удосконалення соціально-економічної діяльності. Інвестиційні та інноваційні процеси слід розглядати не окремо, а в комплексі, що призводить до необхідності побудови стратегії розвитку на інвестиційно-інноваційній основі, яка поєднує інвестиційні та інноваційні принципи, методи та механізми реалізації, критерії прийняття інноваційно-інвестиційних рішень [6].

Успішна реалізація такої стратегії розвитку на інвестиційно-інноваційній основі можлива за умови забезпечення узгодження потреби у інноваціях та потенціальних обсягах залучення інвестицій; оптимального поєднання очікуваного досягнення прибутковості від вкладання інвестицій в інновації та потенційних ризиків і невизначеності в майбутньому періоді; окреслення часових рамок для впровадження нововведень, що сприяють залученню інвесторів, які усвідомлюють цінність інновацій[1].

Запровадження стратегії розвитку на інвестиційно-інноваційній основі дасть можливість суб'єктам господарювання системно вирішувати проблеми, що виникають при зміні методів і підходів до інвестиційного забезпечення інноваційних процесів, раціоналізації механізмів управління залучення інвестицій тощо. Після виявлення потреби в інвестуванні здійснюється аналіз інвестиційних ресурсів. Тому, якою б великою не була потреба капіталовкладень, потрібно, щоб

фінансовий стан підприємства мав забезпечувати потреби підприємства. В сучасних умовах формування джерел фінансування інвестицій в Україні головну роль відіграють кошти самого підприємства, які формуються з чистого грошового потоку підприємства та залучені кошти (приватні інвестори, банківські установи, ін.). Серед основних причин, що заважають широкомасштабному залученню іноземних інвестицій в Україну, можна виділити[5]:

- несприятливий інвестиційний клімат (надто складна правова база та щорічні зміни законодавства, що регулює інвестиційні процеси);
- недосконалість національного інвестиційного менеджменту;
- фіскальний характер вітчизняної податкової системи;
- відсутність дієвої системи страхування іноземних інвестицій.

Відсутність в Україні реального партнерства між владою та суб'єктами господарювання, катастрофічний стан науки й освіти, відсутність сталих традицій і налагоджених механізмів взаємодії працівників науки з підприємствами, змушують констатувати, що це зумовило значну руйнацію не тільки промислового, а й наукового потенціалу і, відповідно, загострення соціальних проблем. Україна повинна подолати технологічне відставання і розрив у рівні розвитку з іншими країнами, а також створювати передумови для наближення пріоритетних галузей до «економіки знань». Програма стратегічного розвитку на інвестиційно-інноваційній основі передбачає концентрацію інвестиційних і науково-технічних ресурсів в Україні на основних цілях: загальній модернізації економіки; структурних змінах — зростанні частки високотехнологічних виробництв; підвищенні частки робочих місць із високим рівнем оплати праці.

Основною метою при розробці стратегії розвитку можна зазначити поступове наближення розвитку України до розвинених країн світу, значне підвищення її конкурентоспроможності. При цьому держпідтримка повинна виступити лише каталізатором для залучення приватних, в тому числі іноземних, інвестицій. Крім того, серед критеріїв, за якими проекти зможуть потрапити до списку претендентів на держпідтримку, повинно враховуватись: висока технологічність; створення нових робочих місць і розвиток саме вітчизняного виробництва; високий рівень готовності об'єктів інвестування; достатня частина приватного капіталу; імпортозаміщення; зменшення забруднення довкілля.

Стратегія розвитку на інвестиційно-інноваційній основі в Україні повинна базуватися на активній участі держави задля підтримки сталості інвестиційно-інноваційного розвитку підприємств з визначенням пріоритетних галузей для зовнішнього і внутрішнього інвестування, обранням ефективної довготривалої стратегії економічного зростання та ресурсозабезпеченості підприємств; ефективному моніторингу ринку, вивченню конкурентного середовища.

Основне завдання після затвердження гармонізованої стратегії - ефективно перетворити її стратегічні цілі і дії в конкретні результати. Якщо розробка стратегії - це процес погодження і встановлення стратегічних з врахуванням чинників внутрішнього і зовнішнього середовища, координаційно-аналітична діяльність, то реалізація стратегії - це адміністративно-управлінська діяльність, деталі якої залежать від багатьох конкретних факторів, повинна базуватися на принципах стратегічного управління і управління проектами, майбутніми складовими стратегії. Важливими аспектами управління реалізації стратегії, крім ефективності організаційних структур, є демократичність - залучення суб'єктів господарювання до реалізації стратегії та динамізм стратегії - вчасне коригування пріоритетів і цілей відповідно до чинників внутрішнього і зовнішнього середовища [7].

В якості ключових завдань управління реалізацією стратегії визначені наступні: побудова організаційної структури реалізації стратегії; адаптація сучасних механізмів стратегічного управління для реалізації стратегії розвитку; запровадження систем моніторингу і контролю; створення систем мотивації, пов'язаних з реалізацією цілей стратегії.

Отже, стратегію розвитку на інвестиційно-інноваційній основі слід розуміти як довгострокову та розраховану на перспективу програму з формування інноваційних переваг, які являють собою відображення позитивних якісних змін в результаті будь-яких інвестиційних процесів з пріоритетним завданням - підвищити конкурентоспроможність національної економіки і досягти пріоритетів розвитку науки і техніки.

Підводячи підсумок, слід зазначити, що реалізація стратегії призведе не тільки до змін у динаміці інвестиційних та інноваційних процесів, а й до змін їхніх принципів, методів, механізмів реалізації, критеріїв прийняття управлінських рішень, сукупність яких у результаті реалізації стратегії розвитку на інвестиційно-

інноваційній основі, створить нову якісну визначеність, для якої буде характерною розробка та впровадження нових засобів, методів та механізмів з якісно новими властивостями.

Реалізація стратегії розвитку на інвестиційно-інноваційній основі дозволить системно вирішувати всі проблеми, що виникають при зміні методів і підходів до інвестиційного забезпечення інноваційних процесів, раціоналізації механізму управління процесом залучення інвестицій в інновації, а також визначенні доцільності інвестування в інноваційні проекти на основі дослідження циклічної динаміки попиту на інновації у довгостроковій перспективі.

Список літератури :

1. Гончарова М.Л. Інноваційно-інвестиційна модель розвитку підприємств цукробурякового підкомплексу.// Вісник Сумського національного аграрного університету: науково-методичний журнал. Випуск 8/2 (32), 2008. – С. 66-72.
2. Гринько Т. Щодо інноваційного потенціалу як складової частини інноваційної активності підприємств/ Вид-во Інноваційний аспект, 2010.С. 56-58.
3. Гуменюк О.І. Кластери як організаційна структура інноваційно-інвестиційної моделі розвитку промисловості / О.І. Гуменюк // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №2. – С. 9-20.
4. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи: навч. Посібн. / С. М. Ілляшенко. — Суми: ВТД «Університетська книга», 2003. — 581 с.
5. Прахалад К.К. Рамасвами, Венкат. Майбутнє конкуренції. Творення унікальної цінності спільно з клієнтами / Пер. з англ. – К.: Вид-во Олексія Капусти (підрозділ “Агенції “Стандарт”), 2005. – 258с.
6. Стефік М., Стефік Б. Прориви історії та стратегії радикальних інновацій. – К.: Видавництво Олексія Капусти (підрозділ Агенції “Стандарт”), 2005. – 322 с.
7. Чухрай Н.І. Формування інноваційного потенціалу підприємства: маркетингове і логістичне забезпечення: Монографія. – Л.: Вид-во НУ “ЛП”, 2002. – 315 с.